

[Indenrigsministeren.]

ændringer — tilføjet regler om renligheds-tilstanden i restaurationer og lignende virksomheder samt om anlæg, der benyttes til opbevaring af levnedsmidler.

Efter forslag fra fiskeriministeriet er der foretaget forskellige andre mindre ændringer.

Endelig er straffebestemmelserne ændret efter henstilling fra justitsministeriet.

Med hensyn til ændringerne skal jeg iøvrigt tillade mig at henvise til bemærkningerne til lovforslaget.

Jeg anbefaler forslaget til det høje tings velvillige behandling.

Kirkeministeren (Frede Nielsen): Jeg skal hermed tillade mig for det høje folketing at fremsætte forslag til lov om tillæg til lov nr. 283 af 30. juni 1922 om indførelse af dansk kirkelovgivning i de sønderjyske landsdele, jfr. lov nr. 537 af 4. oktober 1919.

Da man indførte dansk kirkelovgivning i de sønderjyske landsdele — det skete ved lov nr. 283 af 30. juni 1922 —, tog man sigte på, at præstegårdsjorden skulle udnyttes som i det øvrige land, men — som det hed i loven — „med de lempelser, der følger af, at disse jorder ejes af præsteembederne“. Det blev som en konsekvens heraf bestemt, at det beløb, der skal danne grundlaget for den årlige afgift af de udstykkede jorder, skulle fastsættes ved frivillig overenskomst.

Hele denne påtænkte udstykning blev kun gennemført i et fåtal af tilfælde, væsentlig fordi menighederne, der havde set deres kapitaler smuldre bort ved markdevalueringen, af al magt holdt fast ved embedernes faste værdier. Det almindeligste har været, at man har bortforpagtet præstegårdsjorden i småparceller. Dette forhold har i mange tilfælde ikke givet anledning til væsentlig klage, men der har til gengæld også været adskillige tilfælde, hvor man fra menighedsrådenes side ikke handlede smidigt og forstående nok, men undlod at tage det hensyn til de små jordbrugere, som man burde tage.

Det kan ikke skjules, at der efterhånden og i vide kredse opstod et spændingsforhold mellem kirken og kredse af borgerne, der fandt den hidtil anvendte fremgangsmåde irrationel og uheldig, og som med stadig stigende styrke krævede udstyknings-tanken realiseret. Jeg vil finde det lykkeligt — også for kirkens egen skyld —, om dette problem nu løses på en forsvarlig måde, så der kan blive ro om det, og så-

dan at jorden kan blive udnyttet endnu mere effektivt end hidtil. Det er ikke blot mig og mit parti, som ser sådan på det; jeg tror, at ønsket derom er stærkt i mange partier.

Der nedsattes i 1946 af den daværende landbrugsminister, det ærede medlem hr. Erik Eriksen, en kommission, der skulle arbejde med sigte på en revision af visse landbrugslove. Kommissionen rettede bl. a. sin opmærksomhed på den sønderjyske præstegårdsjord og henvendte sig til kirkeministeriet, under hvilket sagen lovgivningsmæssigt hører. Vi har da siden arbejdet sammen med kommissionen, og vi har navnlig om det rent tekniske haft adskillige drøftelser med jordlovsudvalgets ledelse og embedsmænd. På kirkeministeriets vegne føler jeg trang til at takke både kommissionen og jordlovsudvalgets mænd for udmærket samarbejde og for deres meget kyndige assistance.

Jeg har endvidere sammen med kontorchef Detlefsen i kirkeministeriet, som særlig har arbejdet med denne vanskelige sag, haft en forhandling med bestyrelsen for den sønderjyske menighedsrådsforening. Også denne forhandling var meget positiv, og vi mødte større forståelse og stærkere ønske om en løsning af sagen, end man måske en tid kunne have ventet.

I en udtalelse fra de sønderjyske menighedsråd i 1947 fremhævede man, at menighederne principielt stod på det standpunkt, at præstegårdsjorden skal bevares som menighedernes ejendom, og at en udstykning, såfremt den af nationale eller andre grunde er nødvendig, kun bør ske mod en værdifast årlig ydelse svarende til den hidtidige nettoindtægt af jorderne. Under henvisning hertil har bestyrelsen stærkt fremhævet, at der ikke ønskedes anden ændring i loven af 1922 end en sådan, der gør ydelsen af en værdifast erstatning mulig.

Selvom jeg ikke kan erkende, at der er nogen juridisk pligt til at yde en erstatning som den nævnte, har jeg dog under hensyn til den udvikling, der har fundet sted i Sønderjylland, og den særordning, der i sin tid er indrømmet for Sønderjyllands vedkommende, ment at burde imødekomme ønsket om at bevare loven af 1922 og har alene suppleret den med sådanne bestemmelser, hvorved man har søgt at imødekomme de særlige ønsker i det omfang, som man har skønnet efter forholdene var rimeligt.

Jeg kan karakterisere forslaget som meget moderat, et forsøg på en lempelig ordning. Det vil kræve nogen resignation i begge